

**Program för detaljplan för
IDROTTSPLATS VID HÄRLANDA PARK
(Kålltorp 4:15 m.fl.)
inom stadsdelen Kålltorp i Göteborg**

SAMRÅDSREDOGÖRELSE

GENOMFÖRANDE

Byggnadsnämnden beslöt den 5 september 2006 att genomföra samråd för programförslaget för idrottsplats vid Härlanda park. Förslaget har sänts för yttrande enligt bifogade lista över samrådsrets, bilaga 1 och 2, under tiden 13 september – 25 oktober 2006.

Förslaget har varit utställt på Stadsbyggnadskontoret, Härlanda stadsdelsförvaltning och Munkebäcks bibliotek under samma tid. Samrådsmöte hölls den 28 september 2006 på Stadsbyggnadskontoret.

SAMMANFATTNING

Sammanlagt har 38 skriftliga yttranden inkommit, varav 17 är sakägare eller närboende. Två yttranden har bifogade namnlistor. Samrådsredogörelsen har reviderats eftersom två yttranden tidigare hade förkommit eller inte inkommit. De kommunala och statliga instanserna har i stort tillstyrkt programmet under förutsättning att redovisade synpunkter tillgodoses. Miljönämnden anser att belysning och placering av läktare m.m. bör utredas vidare för minsta möjliga störning. Kulturnämnden förordar naturligt gräs i den kulturhistoriska miljön. Inkomna invändningar från närboende berör i huvudsak oro för ökad trafik, parkeringsbrist, risk för ljus- och ljudstörningar, samt kritik mot att hela området anläggs med fotbollsplaner vilket anses medföra obetydliga möjligheter till spontanidrott eller annan aktivitet.

Stadsbyggnadskontoret bedömer att det i huvudsak är positivt att i detaljplan fastställa användningen av området för idrottsändamål, för en levande och flerfunktionell stadsdel. En idrottsplats säkerställer öppenheten runt byggnadsminnet f.d. Härlanda fängelse, vilket även är positivt i bebyggelsestrukturen. Oron för störningar är dock befogad, framför allt för de angränsande fastigheterna, och fortsatt planprocess skall verka för att minimera dessa så långt möjligt. Idrotts- och föreningsförvaltningen gör bedömningen att föreslagen utnyttjandegrad krävs för att täcka stadsdelens behov och vara ekonomiskt möjlig. I fortsatt arbete kommer trafiken och parkeringen utredas vidare för att omgivande bostadsområden inte skall påverkas negativt.

Stadsbyggnadskontoret bedömer dock att grusplanens yta räcker som beredskap om det visar sig att planerade parkeringsplatser i framtiden inte räcker till. Stadsdelens fotbollsverksamhet prioriteras, men eftersom planerna beläggs med konstgräs kan anläggningen utöver träningar och matcher vara öppen att användas för närboende.

Kopior av samtliga yttranden har överlämnats till fastighetskontoret, fastighetsägare och berörda konsulter för kännedom och ev. beaktande vid planens genomförande.

KOMMUNALA NÄMNDER OCH BOLAG M M

1. Fastighetsnämnden anser att det finns goda förutsättningar att etablera en permanent idrottsanläggning inom Härlanda park, då området redan idag i huvudsak nyttjas för bollspel. Markområdet kommer att upplåtas med arrende till Idrotts- och föreningsförvaltningen (IoFF) och fastighetsnämnden utgår från att IoFF ansvarar för och bekostar genomförandet av idrottsanläggningen.

***Kommentar:** Stadsbyggnadskontoret noterar synpunkterna inför fortsatt planprocess.*

2. Göteborg Energi AB har inget att erinra mot förslaget.

3. Göteborg Energi AB, Energi/Fjärrvärme har inget att erinra mot detaljplanen, men meddelar att det finns fjärrvärme i närheten.

4. Göteborg Energi Nät AB (GENAB) påpekar att de har en nätstation i områdets sydöstra hörn som arrenderas av kommunen. Inom arrenderat område finns markförlagda kablar anslutna till stationen. Stationen är viktig för områdets elförsörjning och bör avsättas som E-område i detaljplanen. Inom området har GENAB en servis till Gatubolagets verksamhet. I övrigt har de inga synpunkter på förslaget.

***Kommentar:** Stadsbyggnadskontoret instämmer i synpunkten att nätstationen bör regleras i detaljplan, vilket utreds i fortsatt planarbete.*

5. Göteborg Energi GothNet AB vill bli meddelade längre fram i planarbetet angående schakter, el-, fjärrvärmeanslutning m.m. De kan då förlägga rör och leverera bredband och IT-tjänster om intresse finns, och meddelar att befintliga optoledningar och rör finns strax utanför planområdet. I övrigt har de inget att erinra.

***Kommentar:** Yttrandet delges Idrotts- och föreningsförvaltningen som ansvarar för projekteringen.*

6. Idrotts- och föreningsnämnden har efterfrågat planändringen och har därmed inget eget yttrande i programskedet.

7. Kulturnämnden beskriver att f.d. Härlanda fängelse är byggnadsminnesmärkt och skyddas av Kulturminneslagen. Nämnden anser att programmet medvetet utgår från det kulturhistoriska värdet och att de kommande ändringarna är anpassade till det. Inom området är en idrottsplan redan anlagd. Områdets framtida användning som idrottsplats strider inte mot det kulturhistoriska intresset. Det är positivt att området kring byggnadsminnet hålls öppet, men för att återknyta till områdets historiska användning

förordas öppna gräsplaner likt befintligt. Det är viktigt att den tillkommande bebyggelsen samt läktare ges en form, material och kvalitet som underordnas den kulturhistoriska kontexten.

Kommentar: Synpunkten vad gäller gräsplaner har framförts till Idrotts- och föreningsförvaltningen. För att anläggningen ska kunna utnyttjas stora delar av året, samt vara möjlig för både träning och spontanidrott bedöms konstgräs vara den bästa lösningen. Stadsbyggnadskontoret instämmer i synpunkten att bebyggelsen bör utformas i relation till den kulturhistoriska miljön. Under planprocess och bygglovsskede bör samråd med Stadsmuseet fortsatt ske.

8. Lokalförsörjningsnämnden konstaterar att aktuellt programförslag inte berör något riksintresse och att en lokal trafikökning inte bedöms innebära överskridande av gällande miljökvalitetsnormer, eftersom samma trafik i dag går till andra delar av staden. En mer centralt belägen fotbollsplan kan till och med minska bilanvändandet. Lokalförsörjningsnämnden har i övrigt inga synpunkter på förslaget.

Kommentar: Stadsbyggnadskontoret noterar synpunkterna.

9. Lokalsekretariatet har inga synpunkter på ärendet.

10. Miljönämnden tillstyrker fortsatt planarbete under förutsättning att deras synpunkter beaktas. Nämnden anser att flerbostadshusen söder om planområdet ligger väldigt nära den tilltänkta idrottsplatsen. Området runt Härlanda park är i övrigt bebyggt med villor och har en tyst karaktär. En idrottsplats generar mycket rörelse under framför allt kvällar och helger då de närboende normalt är lediga. Bullerstörning i form av publik och trafik är således ofrånkomligt, framför allt vid matcher. Det är angeläget med en läktarplacering som ger minsta möjliga påverkan på omgivningen och frågan behöver utredas ytterligare. Miljönämnden menar att risken för ljusstörning finns även om inte ljuskällorna ”slaskar”, eftersom det är starka ljuskällor som används vid matcher. Det kan t.ex. verka störande med strålkastarbelysning under vinterhalvåret. Högtalaranläggningar och andra ljudkällor kan beroende på placering verka störande. Det är angeläget att såväl ljus- och ljudanläggningar placeras så att minsta möjliga omgivningspåverkan uppstår.

Kommentar: Placeringen av läktaren skall utredas och utvärderas ytterligare i fortsatt planarbete för minsta möjliga påverkan på omgivningen. Personrörelser till och från läktaren, ljudets riktning samt avståndet till bostäder är faktorer som har betydelse. Idrotts- och föreningsförvaltningen (IoFF) skall redovisa diagram för ljusspridning och diskussion får föras om ljusstyrka. Belysningen är ej påslagen efter de uthyrningsbara tiderna. Synpunkten om ljudanläggning har meddelats IoFF.

11. Park- och naturnämnden tillstyrker programförslaget och anser att hänsyn har tagits till den kulturhistoriska miljön. De anser att det är viktigt att de före detta personalbostäderna med tillhörande trädgårdar kan vara kvar så som det redovisas i programmet. Nämnden menar att behovet av fria ytor för kulturhus och förskola måste bevakas i detaljplaneskedet.

Kommentar: Kulturhuset med öppen förskola omfattas av en annan detaljplan. Vistelseyta vid kaféet och möjlighet till evenemang på f.d. fängelsets innegård har dock

diskuterats, bygglovsärendet för Kulturhuset. Samnyttjande dagtid av t.ex. bollplanerna kan diskuteras med Idrotts- och föreningsförvaltningen.

12. Räddningstjänsten Storgöteborg ser mycket positivt på att en ny och säkrare idrottsplats planeras istället för Torpavallen som idag ligger i anslutning till E20 med farligt gods. De har inget att erinra mot programhandlingen.

13. Härlanda stadsdelsnämnd tillstyrker programmet eftersom idrottsplatsen tillsammans med det kommande kulturhuset skapar förutsättningar för en naturlig och livfull samlingsplats som förstärker Härlandas identitet. Den öppna karaktären kan behållas och Qviding, som har en stor ungdomsverksamhet, ges förutsättningar att verka i stadsdelen. Närheten till kollektivtrafik och upplysta gator omkring ger stora möjligheter att ta sig till området utan bil. Utifrån den parkeringsutredning som gjorts, bedömer nämnden att parkeringsbehovet kan klaras, men att tidsregleringen måste ske genomtänkt med tanke på överlappning av fotbollsträning och kontorstid. Nämnden är positiv till att läktaren placeras så att ljudstörningarna minimeras för de närboende och att ljuset inte sprids utanför planen. Det är dock viktigt att området runt om anläggningen och vägen till hållplatsen också kan upplevas som trygg. Trafiken bör slussas från Kålltorpsgatan för att minimera störningar för boende i området. Förlusten av skyddsrummet bedöms inte som allvarlig då behovet av skyddsrum är i det närmaste obefintligt.

***Kommentar:** Regleringen av parkeringsplatser får utredas mer utförligt i samråd med Trafikkontoret och brukarna, för bästa funktion. Frågan om belysningens utbredning m.m. bör fortsatt diskuteras med bland annat Miljöförvaltningen.*

14. Trafiknämnden har inget att erinra mot förslaget. De anser att befintlig gatuanläggning har tillräcklig kapacitet och att det inte finns något ytterligare att kommentera om parkering än vad som tagits upp i programhandlingen.

***Kommentar:** Stadsbyggnadskontoret noterar synpunkterna.*

15. VA-nämnden framför att dricks-, spillvatten och dagvattenanslutning kan ske till allmänt ledningsnät i Kålltorpsgatan. Kapaciteten på allmänt ledningsnät för dricksvatten medger uttag av brandvatten. I de fall högre vattentryck än motsvarande nivå +60 m önskas, får detta ordnas och betalas av fastighetsägaren. Avloppsnätet inom kvartersmark skall utformas som duplikatsystem med skilda ledningar för dag- och dräneringsvatten respektive spillvatten. Dag- och dräneringsvatten skall i första hand tas om hand lokalt inom kvartersmark, för att minska belastningen på miljön. Det allmänna ledningsnätet är kombinerat vilket kan innebära risk för uppdämning i ledningsnätet i samband med häftig nederbörd. Detaljplanekartan skall ha en bestämmelse om lägsta höjd för färdigt golv med 0,3 m över marknivå i förbindelsepunkt, för att anslutning med självfall skall tillåtas. Materialval för utvändiga ytor bör väljas med omsorg om miljön. Vid trädplantering bör skyddsavstånd på 4 m mellan trädets rothals och ytterkant ledning hållas. Eventuella avsteg måste godkännas av VA-verket, som kan ställa krav på skyddsåtgärder i avtal.

***Kommentar:** Yttrandet som helhet delges Idrotts- och föreningsförvaltningen för lämpliga avvägningar vid projektering.*

STATLIGA VERK, MYNDIGHETER OCH BOLAG

15 b. Lantmäterimyndigheten har inga synpunkter i detta programskede.

16. Länsstyrelsen anser att programmet på ett utmärkt sätt behandlar väsentliga frågor inför detaljplanering. Med de utgångspunkter som ges bör tillkommande verksamheter kunna anpassas väl till det angränsande byggnadsminnet Härlanda f.d. fängelse. Länsstyrelsen vill dock gärna återkomma med synpunkter på hur detaljplanen skall utformas i gränsen mellan personalbostäderna och fotbollsplanerna, när planarbetet kommit så långt. Länsstyrelsens yttranden som helhet bifogas, se bilaga 2.

***Kommentar:** Stadsbyggnadskontoret noterar synpunkterna. Lämplig utformning vad gäller mötet mellan idrottsanläggning och personalbostäderna som byggnadsminne får utredas i samråd med bl.a. Stadsmuseet i fortsatt planprocess.*

17. TeliaSonera anger att kablar, som försörjer intilliggande bostadsområden, finns nedgrävda i planområdets ytterkant. Särskild hänsyn bör tas till dessa kabelstråk. TeliaSonera framför att följande bör ingå i genomförandebeskrivning eller delges exploatören: minst fyra månader innan några arbeten påbörjas i närheten av TeliaSoneras anläggningar skall beställning av eventuell undanflyttning ha inkommit. Dessa kommer att debiteras fastighetsägaren/exploatören. Beställning på utsättning skall inkomma till TeliaSonera i god tid. I övrigt har de inget att erinra.

***Kommentar:** Yttrandet som helhet delges Idrotts- och föreningsförvaltningen inför projektering.*

18. Vägverket anser att en idrottsplats vid Härlanda park från miljösynpunkt är ett lyft för de som idag utnyttjar Torpavallen, som har en olämplig placering längs primärled för farligt gods. Vägverket konstaterar att kollektivtrafik finns på nära håll, men anser att det är viktigt att man studerar gång- och cykelvägar till området ur trafiksäkerhetssynpunkt. Korsningen på Kålltorpsgatan, vid infart till planområdet måste vara trafiksäkert utformad och studeras med tanke på ökad trafik. Även Kålltorpsgatans anslutning till Härlandavägen där det går spårvagnstrafik måste ses över och vid behov justeras. Ur trafiksäkerhetssynpunkt är det bra att reklamen runt idrottsplatsen regleras.

***Kommentar:** Frågor om gång- och cykelvägar och utformning och kapacitet vid in- och utfart bevakas av och diskuteras med Trafikkontoret under planprocessen.*

19. Västtrafik konstaterar att hållplatsen Härlanda som trafikeras av spårvägslinjerna 1 och 3 samt stombusslinje 17 finns inom 100-350 m gångavstånd. Föreslagna anläggningar har därmed tillgång till täta kollektivtrafikförbindelser, som täcker in stora delar av de östra stadsdelarna med kopplingar till andra delar av staden.

***Kommentar:** Stadsbyggnadskontoret noterar synpunkterna.*

SAKÄGARE

20. Kenneth och Agnetha Flomark, Ängsvaktaregatan 23 (Kålltorp 4:1) har inkommit med två yttranden och skriver att de trodde området skulle bli en park så att de kunde

utnyttja sin trädgård som förr. Tidigare jordlotter togs bort och fotbollsaktivitet började utan att de tillfrågades. De pekar på problem med krossade fönster och nedtrampade staket och rabatter och hänvisar till lagstiftning om ljud. I sitt andra yttrande anser de att det vore högst olämpligt att göra fotbollsplaner av Härlanda park, som med sitt namn hänvisar till parkändamål. I andra hand bör fotbollsplanerna bli färre och mindre och flyttas in ca 75-100 m, vilket skulle ge en drägligare tillvaro i området. De har redan idag upplevt spel på tre planer med ljud samt trafikchaos och polis tillkallad. En mindre plan för juniorer skulle ge yta för de övriga boende i området; som den enda "lungan" i området. De anser att det finns bättre alternativ för lokalisering av fotbollsplaner, som Apslätten, Skatås och Delsjön.

Kommentar: Stadsbyggnadskontoret bedömer att det i huvudsak är positivt att i detaljplan fastställa användningen av området för idrottsändamål, för en levande och flerfunktionell stadsdel, med bevarad öppenhet runt byggnadsminnet Härlanda f.d. fängelse. Oron för störningar är dock befogad, framför allt för de angränsande fastigheterna. Fortsatt planprocess skall verka för att minimera dessa störningar så långt möjligt, exempelvis med skyddsanordningar som staket, samt reglering av parkering. Frågan om ljud- och ljusstörningar och dess lagstiftning bevakas av och diskuteras med Miljöförvaltningen. Idrotts- och föreningsförvaltningen gör bedömningen att föreslagen utnyttjandegrad krävs för att täcka stadsdelens behov och vara ekonomiskt möjlig, men utformningen kan fortsatt diskuteras. Kommunens översiktsplan har inte utpekade området för parkändamål. Stadsbyggnadskontoret bedömer därför att det är rimligt att önskemålet om en välutnyttjad central idrottsplats tillgodoses, eftersom det innebär ett bevarande av öppen grön yta. Andra lokaliseringar har undersökts tidigare men har inte uppfyllt kravet på central näridrottsplats.

21. Anna och Peter Bååw, Björcksgatan 2 (Kålltorp 5:1) ifrågasätter det uppskattade behovet av parkeringsplatser till området, då parkeringssituationen redan idag är besvärlig med felparkerade fordon längs Ängsvaktaregatan. De menar att överlappningen vid hämtning och lämning vid fotbollsträningar innebär att det krävs fler parkeringsplatser än vad den enskilda matchen eller träningen kräver, d.v.s. ungefär dubbelt så många. De frågar sig hur idrottsplatsen och kulturvisionen som Härlanda SDN presenterat med odlingslotter, visningsträdgård m.m. går ihop när ytan är begränsad. De tar upp frågan om felparkade bollar, samt ansvarsfrågan och undrar hur Ängsvaktaregatan kommer att upplevas med ett 5 m högt staket. De påpekar att förslaget kommer att medföra en väsentligt ökad ljud- och ljusbelastning under kvällar och helger, då de boende vill återhämta sig och efterfrågar simuleringar. De kommenterar Torpavallens eftersatta skötsel och undrar mer specifikt om ansvar, saltning, maskintyp, frekvens, kemikalier och vilka miljökonsekvenser det ger. De undrar vems ansvar eventuella sättningar är, om uppfyllnad sker inom området. De menar att grönytorna försvinner i rask takt i Härlanda stadsdel och undrar var spontanidrotten ska ske i framtiden, framför allt för barn. De undrar hur det är möjligt att göra planerna allmänt tillgängliga när antal tränings- och matchtillfällen gör att eftermiddagar och helger är bokade. De pekar på näridrottsplats i Backa som ett gott exempel. De anser att Härlanda park överutnyttjas för att uppfylla Qvidings behov, och att kompromisserna är staplade på varandra. När tre fotbollsplaner placeras precis intill angränsande fastigheter och området får betydligt fler besökare, finns det risk för konflikt istället för samverkan, anser de och skriver att Qviding bör få bättre anpassade planer och hemmaarena där det finns större utrymme för bättre kvalitet.

Kommentar: Parkeringsbehovet kommer tillsammans med Trafikkontoret att studeras vidare under fortsatt planprocess. Det kan t.ex. utredas om grusplanen skall placeras intill befintliga parkeringsplatser, utan klubbhus emellan, för att lättare kunna utnyttjas för parkering. Stadsbyggnadskontoret bedömer att grusplanens yta räcker som beredskap om det visar sig att planerade parkeringsplatser i framtiden inte räcker till. Frågan om ansvar vid eventuella felparkade bollar vidarebefordras till Idrotts- och föreningsförvaltningen. Hur stängsel och staket kan utformas för tillräckligt skydd och bästa möjliga utseende, med t.ex. höjder, utformning, kompletterande trädrad etc. får undersökas i fortsatt planprocess, exempelvis med referensbilder. Vad gäller ljud- och ljusbelastning samt diagram, se kommentar till punkt 10 och 20. Anläggningen sköts av Idrotts- och föreningsförvaltningen utifrån största möjliga miljöhänsyn. Som projektör har de också ansvar att sättningar ej sker på omgivande fastigheter. Park- och naturförvaltningen har tagit fram en s.k. sociotopkarta för Härlanda SDN som översiktligt redovisar utemiljöns sociala värden utifrån observationer och intervjuer med stadsdelsbor, just för att bevaka olika grönytor och deras användning. Härlanda park har kartlagts för i huvudsak bollspel, vilket programförslaget nu bekräftar om än i högre grad. För kommentar till utnyttjandegrad, se även punkt 20. Enligt Idrotts- och föreningsförvaltningen kommer bollplanerna i hög grad vara bokade under eftermiddagar och kvällar, vilket gör att barn och andra kan utnyttja anläggningen under dagtid och tidig eftermiddag. På helger är det i första hand aktuellt med matchspel, vilket inte sker alla helger och inte på kvällstid. Då finns möjlighet för spontanidrott. Om planerna beläggs med konstgräs som tål mer slitage behöver anläggningen inte vara låst. Möjligheten till t.ex. bouleplaner skall undersökas vidare.

21 b. Åke Olsson (Kålltorp 4:14) äger de 50 lägenheterna söder om planområdet och påpekar att förslaget kommer att innebära en väsentligt ökad trafikbelastning. Han anser att redovisat staket endast med ingång från Kålltorpsgatan innebär att övriga besökare passerar genom hans bostadsområde. Han presenterar en trafiklösning med gata norr om hans bostäder, men utanför hans tomtmark. Han anser att antal och placering av fotbollsplaner är mer än vad parken tål och kommer att ge upphov till ökade ljud- och ljudstörningar. Hyresgästerna är äldre och har valt en lugn boendemiljö och träning under alla dagar och kvällar är oacceptabelt. Han framför att endast en fotbollsplan bör anläggas och på erforderligt avstånd, enligt en bifogad skiss. Han anser att två planer skulle innebära så omfattande störningar så att de utgör en betydande olägenhet och menar att hyresgästföreningen har uppgett att hyrespåverkan då går i negativ riktning. Han menar att översiktsplanen för området uppger att området ska vara en park, vilket också namnet anger. Han påpekar att så inte längre blir fallet när den tillgängliga ytan bebyggs med läktare, klubbhus och planer och anser att en minskning av planer och en placering av byggnader och läktare i en parkmiljö bör studeras ytterligare.

Kommentar: Enligt Idrotts- och föreningsförvaltningen behöver planerna inte låsas in, eftersom konstgräs är mera slittåligt. Det blir alltså möjligt att tillträda området från olika håll. Möjligheten till en gång- och cykelväg från Ängsvaktaregatan skall också studeras för att öka tillgängligheten, dock inte en bilväg. Lämplig trafikföring i området och eventuell omgivningspåverkan skall fortsatt diskuteras med Trafikkontoret. Vad gäller utnyttjandegrad (antal planer), se kommentar till punkt 20. Placering och utformning skall dock studeras vidare, för minsta möjliga störning. Frågor angående ljud- och ljusbelastningar, se punkt 10 och 20. För Hyresgästföreningens yttrande, se punkt 22. Vad gäller översiktsplan för området, se kommentar till punkt 20.

BOSTADSRÄTTSSINNEHAVARE, HYRESGÄSTER, BOENDE

22. Hyresgästföreningen Östra Göteborg anser att det är positivt att det anläggs en idrottsplats i ett förhållandevis centralt läge som lätt kan nås med allmänna kommunikationer. Hyresgästföreningen anser dock angränsande hyreslägenheter bör bullerskyddas.

***Kommentar:** För att behålla öppenheten och tillgängligheten till området bedöms t.ex. bullerplank inte vara en möjlig lösning. Lämplig placering av läktare för minimerad störning kan däremot fortsatt diskuteras. Se även kommentar till punkt 10 och 21.*

23. Bostadsrättsföreningen Nyckeln, Härlandavägen 11-21 (Kålltorp 4:16) ställer sig positiv till programförslaget i stort med har framförallt synpunkter på att begränsa gång- och cykelgenomfart genom deras fastighet, samt avskärma fastigheten från idrottsplatsen. Den lättaste vägen för gående från t.ex. spårvagnshållplatsen och cykeltrafik från nordost är idag genom deras fastighet, vilket redan idag har medfört incidenter, samt störningar under kvälls- och nattetid. De oroas också av ökad vandalism och önskar att man i den slutgiltiga planen gör det möjligt för fotgängare och cykeltrafik att på ett naturligt sätt ta sig till idrottsplatsen och det nya kulturhuset utan att passera genom deras fastighet. Föreningen önskar behålla den södra delen av sin fastighet med uteplatser och har hittills haft tillgång till bersåer och trädgårdsland som delvis inskränks. Fastigheten bör avskärmas för att hindra publik i trädgården och som skydd mot bollar. Staket anses lämpligt, men höjden och utformningen bör anpassas så att sikten inte inskränks alltför påtagligt. Ett förslag är också att flytta de befintliga bersåerna och bygga en häck av dem i fastighetsgränsen längs staketet. I övrigt påpekar de att möjligheten till spontanidrott, så som boule, frisbee, badminton m.m., blir begränsad då hela området upptas av fotbollsplaner och önskar en icke bokningsbar gräsmatta för att möjliggöra detta utan att utesluta fotbollsträning.

***Kommentar:** Stadsbyggnadskontoret bedömer att en väl ordnad gång- och cykelväg intill eller genom planområdet kan bli den naturliga vägen för gående och cyklister. Var en sådan gångväg kan placeras och utformas får utredas i fortsatt planprocess. Lämplig avskärmning från planerna får utredas vidare. Se även punkt 16. Vad gäller utformning av stängsel och möjlighet till spontanidrott, se punkt 21.*

24. Magnus Flysjö, Resedagatan 3B (Kålltorp 5:4) undrar om alla hundägare, som idag tränar (ej rastar) sina hundar på området inte får tillträde i fortsättningen. Han påpekar att det även spelas mycket kubb och brännboll på den öppna ytan idag. Han menar att dagens fotbollsmatcher och träningar ofta är väldigt högljudda och undrar hur många timmar i veckan och mellan vilka tider som det kommer att bedrivas verksamhet framöver. Han är positivt inställd till idrottsutövning och inser Qvidings problematik och anser Härlanda Park är ett bra alternativ. Men frågorna om hundträningarna samt framtida buller kvarstår.

***Kommentar:** Vad gäller uthyrningsgrad och ljudfrågor samt möjlighet till spontanidrott och andra aktiviteter, se kommentar till punkt 10 och 20-21.*

25. Helena-Maria Printzén, Kålltorpsgratan 4I (Kålltorp 4:14) är en av dem som kommer få läktaren ett par meter från sitt fönster och anser att oväsendet från nuvarande fotbollsplaner redan idag är ett problem, framför allt under de fotbollsintensiva

månaderna, på sommaren till närmare midnatt. Hon anser däremot att den naturliga mötesplats som den stora gräsmattan utgör är väldigt trevlig, med picknick, barnlek och regelbundna spontana större träffar med lek och korvgrillning. Hon befärar att denna samhörighet kommer att försvinna eftersom möjligheten att nyttja området försvinner med förslaget. Den planerade idrottsplatsen kommer att leda till ökad trafik vilket är en fara för barnen och medför ökat buller från både bilar, fotbollsspelare och publik liksom nedskräpning, klotter och skadegörelse. För hennes dotters och alla andra barns skull, samt övriga boende, hoppas hon att protesterna tas på allvar och förslaget inte genomförs.

Kommentar: För kommentar till frågor om ljud samt möjlighet till spontanidrott och andra aktiviteter, se kommentar till punkt 10 och 20-21. Den ökade trafiken kommer i huvudsak att lotsas in från Kålltorpsgatan. Konsekvenser av eventuell trafikökning på andra gator och möjliga åtgärder får utredas vidare i samråd med Trafikkontoret.

ÖVRIGA

26. Christina Pihl, Björcksgatan 14 (Kålltorp 6:4) föreslår att idrottsplatsen kombineras med friidrott, när det nu görs en stor satsning på området. Idag får många barn och ungdomar åka till Vallhamra IP för att träna med Sävedalens AIK.

Kommentar: Stadsbyggnadskontoret noterar synpunkten och konstaterar att andra idrottsaktiviteter planmässigt kan vara möjliga. Synpunkten har framförts till Idrotts- och föreningsförvaltningen. Det är dock stadsdelens fotbollsverksamhet som har prioriterats i detta planarbete.

27. Åke Sjögren, Balsamingatan 5A (Kålltorp 48:1) anser att problemet är biltrafiken och parkeringsmöjligheterna i området, vilket kommer att påverka de boende. De flesta kommer troligen att åka in till idrottsplatsen via Ängsvaktaregatan, som är smal och utnyttjas dessutom för parkering av boende, där också barn springer och cyklar. Han undrar hur man ska ordna ett säkert sätt för bilarna att lämna av barnen. Han frågar sig hur antalet parkeringsplatser ska räcka till, särskilt om grusplanen också är upptagen, och bedömer att risken finns för vild parkering i närområdet med svårigheter för de boende att själva kunna parkera.

Kommentar: Trafiken lotsas i huvudsak från Kålltorpsgatan till planområdets parkeringsyta. Risken för att hämtning och lämning sker på Ängsvaktaregatan får dock utredas vidare i samråd med Trafikkontoret, liksom möjliga åtgärder, exempelvis lämpligt placerad gångväg från Ängsvaktaregatan. Vad gäller parkeringsbehov och framtida beredskap, se kommentar till punkt 21.

28. Bo Nyström, Wingårdsgatan 4B (Kålltorp 120:9) tillstyrker en etablering av fotbollsplaner i området under förutsättning att området får mer vegetation än det har idag, i form av inhemska träd och buskar. Han anser att träden bör säkras/skyddas.

Kommentar: Utformning av vegetation utarbetas i samråd med projektören samt Park- och naturförvaltningen. I huvudsak planeras träd och annan vegetation runt området, men inte mellan planerna, för att inte försvåra verksamheten. Om trädraden mot söder bör säkras i detaljplan får diskuteras i fortsatt planprocess.

29. Bosse Johansson, Kaggeledsgatan 23 (Sävenäs 61:1) anser att det är ett mycket bra förslag som gynnar väldigt många ungdomar i stadsdelarna, vilket i sin tur skapar en positiv total utveckling i Härlanda och Örgryte.

30. Bengt, Jenny och Jakob Westphal, Ängsvaktaregatan 28 (Kålltorp 8:10) är djupt oroade och anser att miljöpåverkan är betydande vid eventuell idrottsplats. De skriver att den yngre generationen är mer bilburen, vilket har ökat antalet fordon i området och förvärrat situationen avsevärt i form av ökad trafik och sämre tillgång till parkering. De är övertygade om att angivet antal parkeringsplatser inte kommer att täcka behovet och bedömer att inslussning till idrottsplatsen inte enbart kommer att ske från Kålltorpsgatan, utan också från Ängsvaktaregatan. Sammantaget kommer området, som redan idag är hårt belastat, att få en oacceptabel situation vad gäller såväl trafikrörelser som parkeringsmöjligheter. De är mycket oroade över de ökade ljudstörningarna, både under träning och vid skötsel (maskiner etc.). De tar upp miljöfrågor vid skötseln, t.ex. ökat avgasutsläpp, saltning som påverkar lakvattnet och gummigranulat som lösgörs och förorenar. Tillsammans med övrig avfallshantering och nedskräpning anser de att en utredning om miljöbedömning med miljökonsekvensbeskrivning bör göras. De anser att i Härlandas identitet måste finnas utrymme för fler intressen än bara fotboll och kultur och hänvisar till dagens nyttjande av området som en mötespunkt med många olika aktiviteter, bl a spontanidrott. Vid ett utestängande av dem som inte är intresserade av fotboll eller medlemmar i Qviding FIF, begränsas Härlandas identitet och istället skapas ett utanförskap, och diskussion bör föras om hur området kan användas av en bredare intressegrupp. De har också farhågor om den demokratiska beslutsprocessen, eftersom Qviding förutsätter planernas tillkomst, och undrar därför om beslutet redan är fattat.

Kommentar: Frågor vad gäller ökad biltrafik och risk för parkeringsproblematik, se kommentar till punkt 21, 25 och 27. Vad gäller ljudstörningar, se punkt 10. Idrotts- och föreningsförvaltningen kommer att ansvara för skötseln med största möjliga miljöhänsyn. Förvaltningen uppdaterar sig fortlöpande vad gäller miljöfrågor vid skötsel och anläggande av planer. En beskrivning av förslagens konsekvenser för omgivningen kommer att utvecklas i samrådsskedet. Däremot skall inte en separat miljökonsekvensbeskrivning i miljöbalkens mening att upprättas, eftersom förslaget inte bedöms innebära så kallad "betydande miljöpåverkan", vilket Länsstyrelsen också anser. För kommentar till utnyttjandegrad och möjlig spontanidrott m.m. se punkt 20-21. Det beslut som är fattat är Byggnadsnämndens uppdrag till Stadsbyggnadskontoret om att pröva förslaget i en planprocess.

31. Jakob Westphal 9 år, Ängsvaktaregatan 28 (Kålltorp 8:10) har tillsammans med nio andra barn i området inkommit med ett eget yttrande där de är negativa till förslaget och vill istället se en idrottsplats med basket, friyta, tennisbana, fotbollsmål och agilitybana, med ingång från Ängsvaktaregatan. De tror att det kommer att bli mycket trafik och svårt att hitta parkering och tror att bilarna kommer att ställa sig utanför deras hus. De tycker om att åka sparkcykel, rollerblades, skateboard och cykla i området, vilket blir svårt med all biltrafik.

Kommentar: Det är framför allt stadsdelens fotbollsverksamhet som har prioriterats i denna planprövning. Men under dagtid, tidig eftermiddag, samt de tider på helgerna som matcher inte spelas är bollplanerna tillgängliga för t.ex. barn i området för lek och andra verksamheter. I fortsatt arbete kommer trafiken och parkeringen utredas vidare

för att omgivande bostadsområden inte skall påverkas negativt. Se även kommentar till punkt 21 och 25-27.

32. Gunnel Bagge Allword, Poppelmansgatan 18 (Kålltorp 4:6) har inkommit med en skrivelse och en namnlista med 20 namnunderskrifter från 12 fastigheter, varav 7 personer även har skrivit på en annan namnlista (se punkt 35). De motsätter sig den planerade idrottsanläggningen och anser att en stor idrottsplats, belysning, klubbstuga med 1-2 våningar och läktare inte passar in i en riksintressant kulturhistorisk miljö. Den kraftiga belysningen, ökad trafik och ljud skulle innebära stora störningar för de boende. Tillsammans med publikljud och kulturhusets bibliotek, scen och kafé och omöjliggörs fortsatt lugn i området och de framhäver att miljöpåverkan skulle bli betydande. De menar att konstgräs ger ifrån sig cancerframkallande flyktiga organiska kolväten. Dagens fotbollsträningar och spontanidrott anses dock inte utgöra något problem och de önskar istället att området kan vara en vacker park till Kulturhuset. Fotbollsplanerna vid Härlanda tjärn anser de istället kan byggas ut, där det är långt till närboende. Trafiksituationen med stor brist på parkeringsplatser skulle också påverkas mycket negativt för de boende, enligt skrivelsen.

Kommentar: *Kulturnämnden, som bevakar de kulturhistoriska frågorna, anser att områdets framtida användning som idrottsplats inte strider mot det kulturhistoriska intresset och att de planerade förändringarna är anpassade till det (punkt 7). Bebyggelsen bör dock ges en omsorgsfull utformning som relaterar till det kulturhistoriska sammanhanget, vilket kommer att utredas vidare. Vad gäller val av konstgräs, se kommentar till punkt 7. För kommentar till belysning och ljud, se punkt 10 och 20. Vad gäller trafikfrågor, se punkt 21, 25 och 27. Idrotts- och föreningsförvaltningen undviker det gummigranulat som ansetts miljöfarligt vid anläggande av konstgräsplan. Vad gäller önskemål om parkändamål samt alternativ lokalisering, se punkt 20.*

33. Jan-Åke Svensson, Tågmästaregatan 18 (Kålltorp 20:12) tycker att förslaget är mycket bra, förutom att det inte innehåller någon riktig gräsmatta på huvudplanen, vilket borde vara en självklarhet med spel upp till division 2. Han påpekar att alla större arenor beläggs med gräs och föreslår att grusplanen och konstgräsplanen används under vinterhalvåret och gräsplanen under sommarhalvåret. Han anser att den fina gräsplanen som finns idag bör behållas vilket skulle ge en fin känsla även för publiken.

Kommentar: *Vad gäller val av konstgräsplan, se kommentar till punkt 7.*

34. Ann-Catrine Kindlund och Ove Pettersson, Björcksgatan 6 (Kålltorp 5:3) vänder sig mot att ytan kommer att användas till ett enda ändamål; fotboll. De anser att ytan bör kunna användas för golfträning, boulespel, brännbollspel, hundpromenader, hundträning och picknick, för att tillgodose övriga boende i området. De anser att ytan är överexploaterad och att det borde räcka med en grusplan och en konstgräsplan för träning och matcher, vilket skulle ge utrymme för spontanidrott. När området blivit inhägnat och uppbokat för fotbollsträning, kommer det inte att finnas någon möjlighet att använda de fina ytorna till annat. I programmet står om möjligheterna till spontanidrott men inte hur det ska möjliggöras. De oroas av den höga ljudnivån, framförallt vid matchspel, och eventuella tillkommande läktare. De upplever redan idag att vissa träningstillfällen är mycket störande. De motsätter sig träning långt in på kvällstimmarna och förutsätter att högtalaranläggningar eller annan

ljudförstärkning inte får förekomma. De tror att avgiftsbelagda P-platser kommer att medföra att besökande till idrottsplatsen parkerar på smågatorna runt planerna, vilket delvis idag redan sker med svårigheter för t.ex. ambulans att ta sig fram. Det är angeläget att uppmuntra till kollektivtrafik och ser gärna att politiker och fotbollsklubbar visar på förslag på hur bilåkandet skall minska, när det är bilen som gör att stressade familjer får tiden att räcka till. De undrar också om skolorna måste hyra planerna för skolidrott.

Kommentar: För kommentar vad gäller huvudsaklig användning till fotboll, utnyttjandegrad samt möjlighet till spontanidrott, se punkt 20-21 och 26. Vad gäller ljudstörningar, se punkt 10. Vanligen är de bokningsbara tiderna till kl. 22 på vardagar och kl. 18 på helger, enligt Idrotts- och föreningsförvaltningen. Eftersom avgiftsbelagd parkering kan medföra störningar i omgivande bostadsområden anser Trafikkontoret och Stadsbyggnadskontoret att avsedda parkeringsplatser istället skall tidsregleras. Skolors användande av idrottsanläggningar regleras inom kommunen.

35. Richard och Mariann Klausen, Ängsvaktaregatan 27 (Kålltorp 4:2) har inkommit med en skrivelse och en namnlista med 32 namnunderskrifter från 11 fastigheter, varav 7 personer har skrivit på en annan namnlista (se punkt 32) eller inkommit med eget yttrande. De protesterar mot höga ljudnivåer och störande belysning intill bostäder, troliga trafik- och parkeringsproblem i barntätt villaområde, för stort utnyttjande av området, att den öppna ytan för spontanidrott försvinner och att inhägnad gör att området blir otillgängligt för kringboende. De delar inte uppfattningen om ett område med blandad verksamhet då planerna utnyttjas helt för fotboll. De motsätter sig inte den idrottsutövning som sker på platsen idag, men anser att större hänsyn måste tas till omkringboende.

Kommentar: Vad gäller frågor om ljud och belysning, se punkt 10. Kommentarer till trafik- och parkeringsproblematik, se punkt 21, 25, 27 och 31. För frågor vad gäller krav på utnyttjandegrad samt möjlighet till spontanidrott, se kommentar till punkt 20-21. Eftersom konstgräs är mer slittåligt än naturligt gräs, behöver planerna inte vara låsta efter träning och match, vilket ger större möjligheter till spontanidrott.

36. Per Strand, Ärenprisgatan 44 (Kålltorp 14:7) anser att placeringen av klubbstugan inte är genomtänkt. Han anser att Stadsmuseets motivation att lägga den i nord-sydlig riktning för att följa fängelsets struktur är märkligt eftersom det inte finns någon koppling mellan dessa byggnader när anläggningen kommer att avvika från fängelsearkitekturen. Han finner det mycket viktigare att bibehålla öppenheten i området med den fria siktlinjen från Kålltorpsgatan till Ängsvaktaregatan och föreslår en placering söder om grusplanen, som en förlängning av läktaren. Han anser att klubbhusets dominans på området blir minimal och skulle även utgöra en effektiv bullerskärm mot bebyggelsen söder om anläggningen.

Kommentar: Troligen kommer klubbstugan placeras i nord-sydlig riktning, men lämplig struktur, utformning och placering av läktare och klubbstuga skall utredas vidare i fortsatt planprocess, i samråd med t.ex. Stadsmuseet.

Birgitta Lööf
Planchef

Matilda Svenning
Planarkitekt